

طبیعت از کدام رو؟

حبیب یوسفزاده

طبیعت
گردی

۳۶

نوجوان

شماره ۲ آبان ۱۳۹۵

بعد از آمادگی و برداشتن وسایل ضروری سفر و طبیعت گردی، مهم‌ترین کار، انتخاب مقصد و مسیر سفر است. اگر شناخت صحیحی از راه نداشته باشیم و نتوانیم جهت خودمان را تشخیص دهیم، ممکن است به بیراهه برویم و در دل طبیعت گم‌و‌گور شویم یا حتی به فنا برویم. اصلاً مسیری که جهت آن معلوم نباشد، مُفت نمی‌ارزد! به قول جناب سعدی شیرازی:

چو پای از جاده بیرون شد

چه نفع از رفتنِ راهم؟

قبل از هر چیز باید توجه کنیم که هرگز تنهایی به دل طبیعت نزنیم. چون اگر به‌طور مثال پایمان پیچ بخورد، یا از جایی سقوط کنیم، یا به هر صورت مشکلی پیش بیاید، باید یکی باشی که به دامن برسد. در ضمن اگر راهی منطقه‌ای می‌شوید که قبلاً نرفته‌اید، بهتر است یک راهنمای محلی آشنا به پیچ‌و‌خم مسیر، در گروه خود داشته باشید.

بعد از مطالعه دقیق مسیر و تدارک برنامه سفر، لازم است نقشه دقیقی از منطقه تهیه کنیم و با نقشه‌خوانی آشنا باشیم. مهم‌ترین چیز در نقشه‌خوانی و تعیین مسیر این است که حداقل یک جهت را بشناسیم تا از روی آن بتوانیم بقیه جهت‌ها را تشخیص دهیم.

معروف‌ترین جهتی که بشر در طول تاریخ برای تعیین مسیر از آن استفاده کرده، جهت شمال است. به دلیل وجود قطب مغناطیسی کره زمین، کافی است یک قطب‌نما داشته باشد تا شمال را - به‌طور تقریبی - نشان‌تان دهد. به یاد داشته باشید در نقشه‌های جغرافیایی،

معمولاً جهت شمال با علامت خاصی مشخص می‌شود. بنابراین، بعد از اینکه با قطب‌نما یا هر وسیله دیگری شمال را پیدا کردید، باید شمال نقشه را هم آن طرفی قرار دهید تا بتوانید تشخیص دهید کجا باید و کجا

می‌خواهید بروید. البته زیاد هم به قطب‌نما اعتماد نکنید. وجود اشیای فلزی در نزدیکی آن، ممکن است موجب خطای آن شود. همچنین باید به مقیاس نقشه توجه کنید. در نقشه‌ای که مقیاس آن $1:25000$ است، هر چهار سانتی‌متر روی نقشه، معادل یک کیلومتر روی زمین خواهد بود. معمولاً در طبیعت

رد پا یا «پاکوب» کسانی که قبل از شما آن مسیر را طی کرده‌اند، موجود است. بهتر است

همان مسیرها را دنبال کنید و مارکوپولو بازی در نیارید! پا گذاشتن در جاهای ناشناخته گاهی

ممکن است بسیار خطرناک باشد. سعی کنید جای چیزها و پدیده‌های طبیعی خاص را در نقشه پیدا کنید،

تا با رسیدن به آن‌ها مطمئن شوید که در مسیر درست هستید. مثلاً یک کاروانسرای قدیمی، ساختمان محیط‌بانی،

پل روی رودخانه و غیره. در ادامه با چند روش جهت‌یابی آشنا می‌شویم:

سایه

اگر قبل یا بعد از ظهر، یک تکه چوب را در زمین فرو کنید، سایه آن به سمت شمال می‌افتد. همچنین موقعیت خورشید از نگاه ما زمینی‌ها در هر ساعت ۱۵ درجه جابه‌جا می‌شود. برای پیدا کردن جهت شرق و غرب، کافی است نوک سایه چوب را علامت بگذارید و حدود یک ساعت صبر کنید تا سایه در خلاف جهت حرکت خورشید کمی جابه‌جا شود. حالا نوک سایه جدید را به محلی که قبلاً علامت گذاشته‌اید وصل کنید تا جهت شرق و غرب مشخص شود. اگر پشت به چوب بایستید و پاهای خود را روی دو نوک سایه قبلی و بعدی - بگذارید، در واقع رو به شمال ایستاده‌اید. در ضمن یادتان باشد، این طرز محاسبه در نیم‌کره شمالی زمین جواب می‌دهد. در نیم‌کره جنوبی - مثلاً در کشور آرژانتین - سایه‌ها به سمت جنوب می‌افتند.

هلال ماه

در نیم‌کره شمالی زمین - که کشور ما هم در آن قرار دارد - اگر از دو طرف تیزی هلال ماه را به هم وصل کنیم و تا زمین امتداد دهیم، جهت جنوب مشخص خواهد شد. قرینه آن هم شمال خواهد بود. به یاد داشته باشید که باز در نیم‌کره جنوبی عکس این حالت درست است.

فناوری

راستش برای جهت‌یابی راه‌های زیادی وجود دارند. مثلاً اگر به قبرستان مسلمان‌ها برسید، با توجه به اینکه جهت قبرها در آن‌ها معمولاً رو به قبله است، می‌توانید جهت خود را به‌طور تقریبی پیدا کنید. اما همه این‌ها برای باشید و یک برنامه مسیریابی در آن نصب کنید، تا حد زیادی می‌توانید مسیرهای خود را در طبیعت بدون دردسر دنبال کنید. پیشنهاد می‌کنیم یکی نمونه، می‌توانید از برنامه کاربردی «ویکی لاک»^۱ استفاده کنید. در این برنامه، گردشگران، کوهنوردان و دوچرخه‌سواران صدها مسیر طبیعت‌گردی را ثبت کرده‌اند. همچنین در آن امکان جست‌وجوی مسیرها وجود دارد؛ اطلاعاتی مانند نحوه دسترسی به آغاز مسیر، طول و ارتفاع آن، نقشه جی‌پی‌اس^۲ منطقه و شیب مسیر، به‌علاوه عکس‌هایی که طبیعت‌گردان قبلی گرفته‌اند.

خودتان هم می‌توانید مسیر سفرتان را ضبط و همراه با توضیحات لازم در ویکی لاک بارگذاری کنید. توجه داشته باشید که گاهی ممکن است در جاهای دورافتاده، سامانه جی‌پی‌اس قطع شود. بنابراین، در جایی که به اینترنت اتصال دارید، نقشه و مسیر را خوب بررسی کنید و عکس‌ها و اطلاعات آن را در گوشی ذخیره کنید. در ضمن یک یا چند «باتری پرکن همراه» (پاوربانک) داشته باشید تا وسط کار گوشی‌تان خاموش نشود. برای آشنایی با نحوه استفاده از این برنامه کاربردی و برنامه‌های مشابه، کافی است آن‌ها را در اینترنت جست‌وجو و کار با آن‌ها را تمرین کنید تا در روز مبادا مشکلی پیش نیاید. از قدیم گفته‌اند: جوینده یابنده بود!

1 Wikiloc
2. Global positioning system (سامانه موقعیت‌یابی جهانی)